

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ**

**СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ТА
ГУМАНІТАРНИЙ АСПЕКТИ**

МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ,

**присвяченої пам'яті першого ректора
Національної академії статистики, обліку та аудиту,
доктора економічних наук, професора,
заслуженого економіста України**

**Івана Ісаковича
Пилипенка**

Київ, 17 жовтня 2018 р.

УДК: 330.3+316.4](477)(082)

Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, «Інформаційно-аналітичне агенство», 2018. 445 с.

ISBN 978-617-571-151-4

Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції містять тези доповідей, повідомлень та виступів її учасників, у яких викладено наукові результати досліджень сутності сучасних проблем фінансово-економічного, соціального та гуманітарного розвитку України.

Для наукових, науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів та студентів економічних та соціально-гуманітарних спеціальностей.

Адреса оргкомітету конференції:
Україна, 04107, м. Київ, вул. Підгірна, 1
тел.: (044) 486-15-02
e-mail: info@nasoa.edu.ua

Відповідальність за зміст представлених матеріалів несуть автори.

УДК: 330.3+316.4](477)(082)

ISBN 978-617-571-151-4

Редакційна колегія

Голова редакційної колегії:

Момотюк Л. Є. – д. е. н., професор, проректор з науково-педагогічної та виховної роботи Національної академії статистики, обліку та аудиту.

Заступник голови:

Бондарук Т. Г. – д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Національної академії статистики, обліку та аудиту.

Члени редакційної колегії:

Надольний І. Ф. – д. філос. н., професор, професор кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту, заслужений працівник освіти України;

Пархоменко В. В. – к. е. н. доцент, декан фінансово-економічного факультету Національної академії статистики, обліку та аудиту;

Гаврилюк Т. В. – д. філос. н., доцент, завідувач кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту;

Мельничук Н. Ю. – к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Національної академії статистики, обліку та аудиту;

Мотузка О. М. – к. е. н., доцент кафедри економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, завідувач редакційно-видавничого відділу Національної академії статистики, обліку та аудиту;

Горобець О. О. – директор бібліотеки, заступник завідувача редакційно-видавничого відділу Національної академії статистики, обліку та аудиту;

Чебанова В. Г. – літературний редактор редакційно-видавничого відділу Національної академії статистики, обліку та аудиту.

Відповідальний секретар редакційної колегії:

Залюбовська С. С. – к. е. н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Національної академії статистики, обліку та аудиту.

– за заявами про затвердження планів санації боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство;

– у разі вступу у справу третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору.

У процесі підготовчого засідання за умови звернення сторін щодо врегулювання спору за участю судді визначаються термін та порядок врегулювання спору. Ухвалою суду постановляється:

– проведення процедури врегулювання спору за участю судді;

– зупинення провадження у справі.

До особливостей цього виду врегулювання спору належить те, що воно здійснюється одноособово суддею-доповідачем.

Висновки: Вищенаведені сучасні підходи до врегулювання спорів у процесі підприємницької діяльності надають можливість управлінському персоналу суб'єктів господарювання приймати та впроваджувати необхідні рішення стосовно способів врегулювання господарських непорозумінь (спорів) з урахуванням рівня впевненості у добросовісності контрагентів.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 року № 436-IV, зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

3. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06.11.1991 р. № 1798-XII, зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>

Кузьмінов Микола Вікторович,

кандидат економічних наук,

старший викладач кафедри маркетингу,

менеджменту та управління бізнесом,

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ЗДАТНІСТЬ ЕКСПОРТУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПОТУЖНОСТЕЙ КНР

Зовнішньоекономічна експансія Китаю, окрім інших цілей, має на меті забезпечити продовольчу безпеку власного населення. Завдання задовольнити потреби населення у продуктах харчування та подолати масовий голод обумовило початок економічних реформ у Китаї в кінці 1970-х років. Не лише трагічні 1959–1961 роки великого штучного голоду внаслідок компанії «Великий стрибок вперед» Мао Цзедуна, проголошеної у 1958 році, а й подальше двадцятиріччя після примусової колективізації, впровадження

псевдонаукових методів ведення сільського господарства, побутової індустріалізації, коли від селян вимагали як сільськогосподарську, так і промислову продукцію, демонстрували хибні шляхи розвитку сільського господарства та експортної політики. Фактично продуктивність сільськогосподарського виробництва знизилася, рівень задоволення внутрішніх продовольчих потреб був критично низьким, що позначилося погіршенням здоров'я великого прошарку населення. Однак навіть за цих умов одночасно здійснювався експорт сільськогосподарської продукції з метою отримання валюти (до СРСР) та допомоги іншим соціалістичним режимам (до Албанії, КНДР, Північного В'єтнаму). Так, у 1958 і 1960 роках було експортовано 2,7 млн тонн, у 1959 – 4,2 млн тонн. Близька за ідейною позицією радянська влада закуповувала в Китаї зернові та фрукти. Для урізноманітнення харчового раціону та забезпечення населення Сибіру й інших регіонів зі складними погодними умовами та несприятливим кліматом для вирощування теплолюбних рослин з довгим вегетаційним періодом з КНР імпортували рис, чай, прянощі, свіжі, сушені та консервовані фрукти. Економічно необґрунтований експорт продовольства загострив проблему голоду в Китаї.

Власне сільськогосподарська реформа Ден Сяопіна, розпочата у 1978 році, привела до впровадження ринкових механізмів в економіку Китаю. Зокрема, сільськогосподарські виробники отримали можливість реалізовувати більшу частину продукції на відкритому ринку, внаслідок ліквідації колективних господарств селяни на умовах довгострокової оренди почали впроваджувати більш ефективні технології господарювання, вивільнилася робоча сила, яка мігрувала в міста та стала чинником подальшого індустріального розвитку країни. У 1990-х роках Китай відновив експортні поставки зернових на рівні 3–8 млн тонн. Відмічаючи успіхи китайського уряду в розвитку сільського господарства, зазначимо, що проблема продовольчої безпеки в країні залишається гострою і донині. Попри уповільнення демографічного приросту, чисельність населення КНР є великою та за прогнозами фахівців Світового банку досягне у 2028 році 1,43 млрд осіб, а у 2050 році зменшиться до 1,36 млрд осіб [1]. При цьому сама демографічна структура зазнала змін у бік збільшення частки населення похилого віку. Спостерігається відмінність у густоті населення по території країни, коли південно-східні прибережні регіони мають надзвичайно високу заселеність, внутрішні регіони – набагато меншу, а гірські території є малонаселеними. Нерівномірне проживання створює значне навантаження на екосистеми та приміські агропродовольчі комплекси. Зростання доходів, підвищення освіченості населення, формування середнього класу привели до зміни споживчих уподобань та структури попиту на продукти харчування.

Партійні керівники тримають на контролі стан забезпечення населення продовольством. Позиція лідерів країни багато в чому визначає стан справ у галузі та рівень залучення Китаю у міжнародну торгівлю сільськогосподарською продукцією. Оскільки Китай є другим за вартістю імпортером агропродукції, то китайський ринок стає ареною гострої конкурентної боротьби як стосовно продовольства, так і щодо сільськогосподарських товарів непродуктивного

характеру. Разом з тим Китай є не лише імпортером, а й активним експортером сільськогосподарської продукції.

Розглянемо сутність експортного потенціалу та чинників, що впливають на його формування. Так, Т. Мельник зазначає, що «... він реалізується у фактичному обсязі зовнішньої торгівлі, в якій проявляються конкурентні переваги національної економіки» [2, с. 252]. До складових експортного потенціалу належать такі: потенціал внутрішніх ресурсів; потенціал цільового зарубіжного ринку; умови виходу на ринок [2, с. 253]. Для оцінки внутрішніх ресурсів експортного потенціалу сільськогосподарського виробництва Китаю розглянемо абсолютні та відносні показники. Несприятливі природні умови на великій території, низька родючість більше половини площі ґрунтів та їх стрімка ерозія, забруднення внаслідок викидів в атмосферу та перевищення гранично допустимої концентрації забруднюючих речовин, скорочення площа ріллі внаслідок урбанізації обмежують перспективи розвитку сільського господарства в КНР. За даними Світового банку, площа ріллі на одну особу в Китаї є однією з самих низьких у світі (0,08 га на одного мешканця Піднебесної). Низькі екологічні стандарти мають наслідком забруднення ґрунтів та води, що призводить до зменшення і так низьких показників ріллі й води на одну особу. На сьогодні зміни клімату не позначилися суттєво на врожайності рослинництва та продуктивності сільськогосподарського виробництва в Китаї. Протягом останніх двадцяти років КНР активно працює над пом'якшенням та адаптацією впливів зміни клімату на водні ресурси та сільське господарство. Китай випустив низку законів, спрямованих на покращення сталого використання водних ресурсів, особливо для розвитку сільського господарства впроваджує біотехнології, селекцію, лісонасадження, розвиває водно-іригаційну інфраструктуру.

Негативний вплив на розвиток сільського господарства справляє загрозливий стан якості води, коли більше половини внутрішніх водойм та ґрунтових вод забруднені промисловими та комунальними відходами, а також внаслідок надмірного використання добрив та засобів боротьби зі шкідниками.

Стрімка індустріалізація КНР привела до зміни загальноекономічних пропорцій. Так, частка валового сільськогосподарського виробництва у ВВП Китаю за останні 55 років (з 1961 по 2016 роки) суттєво скоротилася. Максимальне значення у Китаї було у 1968 році (41,6%), а мінімальне – у 2016 році (8,6%). Статистика Світового банку дає загальносвітові дані щодо частки сільськогосподарського виробництва у ВВП з 1997 по 2016 роки. Порівняння цього показника Китаю з загальносвітовим свідчить, що сільське господарство у КНР має понад удвічі більшу частку як у 1997 році (17,9% у Китаї порівняно з 8,0% у світі), так і у 2016 році (8,8% у Китаї порівняно з 4,0% у світі). Зазначимо, що потенціал внутрішніх ресурсів сільськогосподарського виробництва України характеризується більш високою його часткою у валовій доданій вартості з тенденцією до зростання. Так, за даними Світового банку цей показник становив 14,2% ВВП у 2015 році проти 13,7% – у 2016 році. Частка зайнятих у сільськогосподарському виробництві у загальній чисельності зайнятих Китаю протягом 1962–2016 років скоротилася з 82,0% до 28,3%.

Зростання обсягів виробництва при одночасному скороченні чисельності зайнятих у сільському господарстві свідчить про неабияке зростання продуктивності праці. Певною мірою потенціал внутрішніх ресурсів демонструє компаративна оцінка динаміки врожайності зернових Китаю та світу у 1962–2016 роках. Власні розрахунки за даними Світового банку свідчать, що врожайності зернових Китаю від середньосвітового значення становили 88% у 1962 році, але починаючи з 1964 року, впевнено випереджали усереднені дані по всіх країнах світу.

Внутрішнім джерелом експортного потенціалу сільськогосподарської продукції є організаційна структура, що включає фермерські господарства та надпотужні вертикально-інтегровані державні компанії, які управляють не лише виробництвом, а й інфраструктурними об'єктами. Наприклад, у найбільшій аграрній державній компанії Китаю COFCO, яка володіє найбільшими зернохосвищами, портом з транзитним потенціалом в 54 млн тонн на рік, комерційною і житловою нерухомістю, туристичними курортами, готелями, регіональними банками і підприємством зі страхування (спільно з лондонською Aviva), працює більш ніж 60 тис. працівників. COFCO впроваджує нові технології в менеджмент та активно перетворює власну структуру за зразком західних агротрейдерів. У 2014 році COFCO придбала частки по 51% в агробізнесі Noble за 1,5 млрд дол. США і нідерландській Nidera за 1,29 млрд дол. США [3]. COFCO здійснює експорт 10 млн зерна на рік.

Щодо умов виходу китайських сільськогосподарських виробників на зовнішні ринки, то відмітимо стимулююче значення девальвації китайської валюти юаня. Оскільки юань недооцінюється лише щодо долара США, конкуренти Сполучених Штатів мають перевагу при експорті до Китаю молока, соєвих бобів та бавовни, а Китай має перевагу перед своїми конкурентами при експорті до Сполучених Штатів важливих сільськогосподарських товарів (бобів, фруктових соків та фруктів). Результати дослідження американських науковців показують, що девальвація юаня зумовила падіння китайського імпорту американського молока, соєвих бобів та бавовни, а експорт бобів, фруктових соків та фруктів з Китаю до США збільшився в короткостроковій і в довгостроковій перспективі.

Науковці Пекінського університету довели, що схема торгівлі аграрними харчовими продуктами в Китаї дуже динамічна, оскільки нещодавно встановлені зовнішньоторговельні зв'язки, швидше за все, зазнають невдачі. Їх оцінка можливості перетворення короткострокового зростання експорту в довгострокові торговельні зв'язки вказує на позитивний ефект лише коли ці короткострокові відносини тривають довше чотирьох років, тоді вони суттєво сприятимуть стабільному та тривалому зростанню експорту. Водночас тривалість експорту суттєво корелює зі статусом розвитку імпорту країни, регіоном, до якого належить компанія-експортер, ступенем обробки продукції, досвідом здійснення експорту та географічною відстанню між торговельними партнерами. Потенціал глобального сільськогосподарського ринку зростає зі зростанням населення планети, змінами клімату у бік потепління та збільшенням кількості надзвичайних подій, вилученням сільськогосподарських угідь унаслідок військових конфліктів та екологічних катастроф тощо.

Компаративний аналіз абсолютних та відносних показників внутрішніх ресурсів китайського сільськогосподарського виробництва Китаю дає змогу стверджувати про зростання його експортного потенціалу. Позитивний розвиток потенціалу експортної діяльності сільськогосподарських компаній Китаю відбувається протягом останніх 55 років. Цей потенціал визначають надпотужні агрокомпанії та здійснення зовнішньоекономічної експансії, зокрема інтеграція завдяки інвестуванню в глобальні мережі аграрної доданої вартості. Девальвація китайської валюти юаня щодо долара США сприяє експорту Китаю та зростанню присутності його сільськогосподарських виробників на глобальних ринках.

Список використаних джерел

1. Кузьмінов М. В. Розвиток експорту сільськогосподарської продукції КНР. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/23446/1/39-41.pdf>
2. Мельник Т. Експортний потенціал України: методологія оцінки та аналіз. URL: <https://docplayer.net/29840176-Ekспортniy-potencial-ukrayini-metodologiya-ocinki-ta-analiz.html>
3. Поліщук І. Основні фактори впливу на експортний потенціал України // Соціально-економічні проблеми і держава. 2011. Вип. 2 (5). URL: http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2011/11_pimeru.pdf

*Масницький Сергей Михайлович,
студент;*

*Гаврюков Виктор Витальевич,
студент;*

Научный руководитель:

*Зенюк Людмила Александровна,
старший преподаватель;*

*УО ФПБ Международный университет «МИТСО»,
г. Минск, Республика Беларусь*

СОВРЕМЕННЫЙ МЕНЕДЖМЕНТ: ТЕНДЕНЦИИ, ПРОБЛЕМЫ И СТРАТЕГИЧЕСКИЕ ПРИОРИТЕТЫ

«Идеального менеджера невозможно найти просто потому, что он представляет собой верх совершенства, а совершенный менеджер – такое же мифическое существо, как и единорог».

И. Адизес

Управление предприятием в наше время – это сложная работа, которую невозможно выполнять успешно, полагаясь лишь на прошлый опыт и заученные формулы. В современном руководителе должны сочетаться